

Yliopistoalan keskeiset
järjestöt vetoavat päättäjiin:

LEIKKAUKSET ON PERUTTAVA.

YLIOPISTOT, TUTKIMUS JA OPETUS
PITÄÄ PELASTAA TULEVAISUUSPAKETILLA.

Kaikki yliopistoalan keskeiset järjestöt vetoavat vielä kerran päättäjiin koulutukseen ja tutkimukseen kohdistuvien leikkausten perumiseksi. Valtion ensi vuoden budjetti on eduskunnan valiokuntakäsittelyn loppuvaiheessa.

Yhteenlaskettuna opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ja Tekesin rahoituksen leikkaukset ajavat suomalaisen yliopistolaitoksen ennennäkemättömään rahoituskriisiin. Yliopistoindeksi aiotaan jäädyttää yhdellä rysäyksellä vuoteen 2019 saakka. Leikkaukset kertautuvat ja kasvavat tulevina vuosina, vaikka maan talous lähtisi muuten nousuun.

Monissa yliopistoissa lakisääteiset tehtävät ja perustoiminnot ovat jo vaarantumassa. Satoja työpaikkoja on jo vähennetty ja edessä on tuhansien henkilöiden vähennykset. Suomalaisen yliopistohistorian suurimmat yt-neuvottelut ovat paraikaa menossa Helsingin yliopistossa – 1200 työntekijää uhkaa työsuhteen päätyminen. Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa yt-neuvottelut ovat juuri päättyneet. Väen vähentämiseen tähtäävien yt-neuvottelujen aloittamisesta ovat ilmoittaneet myös Aalto-yliopisto ja Vaasan yliopisto. Pelättävissä on, että nämä eivät jää viimeisiksi. Osaavasta hallinto- ja muusta henkilöstöstä karsiminen on lisännyt opetus- ja tutkimushenkilöstön tehtäviä. Tämä ei voi olla vaikuttamatta tutkimuksen ja opetuksen laatuun.

Sivistystyönantajien tilastojulkaisut osoittavat, että yliopistohenkilöstön määrä on selvästi vähentynyt viime vuosien aikana. Määräraikaisuksia lopetetaan eikä eläkkeelle siirtyvien tilalle palkata uusia. Yliopistoissa on poikkeuksellisen paljon työntekijöitä pitkissä määräraikaisketjuissa. Nämä työntekijät eivät työn menettäessään saa irtisanomisajan palkkaa eivätkä ole muutosturvan piirissä. Työttömyyden lisääminen ei säästä rahaa eikä voi olla hallituksen linjausten mukaista.

Yliopistoilla on merkittäviä yhteiskunnallisia velvollisuuksia, eikä vähiten niitä 170 000 opiskelijaa kohtaan, jotka tällä hetkellä suorittavat yliopistollisia tutkintoja. Tämän hallituskauden aikana kymmenet tuhannet nuoret aloittavat uusia tutkinto-opiskelijoina ja heidän opinto-oikeutensa ovat voimassa pitkälle 2020-luvulle. Lisäksi hallituksen suunnitelmat mittavista leikkauksista opintotukeen syventävät opiskelijoiden ahdinkoa ja vaarantavat koulutuksen tasa-arvon. Yliopistoja ei voi pitää tehtaiden kaltaisina tuotantolaitoksina, joiden ”kannattamattomia” linjoja voitaisiin sulkea ja säilyttää vain ”kannattavat”.

Yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstöä edustaviin liittoihin tulee yhä enemmän huolestuttavia viestejä siitä, että lahjakkaat tutkijat ovat siirtymässä tai jo siirtyneet pois Suomesta niihin maihin, joissa panostetaan tutkimukseen. Tämä on erittäin valitettavaa Suomen tulevaisuuden kannalta. Päättäjät vertaavat suomalaista tieteen tasoa Tanskaan ja Hollantiin, mutta unohtavat sen, että juuri näissä maissa on tehty merkittäviä satsauksia perustutkimuksen rahoitukseen.

VIELÄ VOI PÄÄTTÄÄ TOISIN.

1990-luvun puolivälissä tehtiin merkittäviä panostuksia tutkimukseen sekä opiskelijoiden toimeentuloon ja niillä luotiin uuden kasvun edellytyksiä. Vuonna 2000 henkilöstö ja opiskelijat järjestivät näyttävän mielenosoituksen, jonka seurauksena yliopistot saivat tulevaisuuspaketin.

Pääministeri Sipilän hallitus on joutanut jo kovin monista muista esityksistään, mutta koulutuksen ja tutkimuksen suhteen on oltu tinkimättömiä, vaikka juuri nämä leikkaustoimet ovat alusta saakka herättäneet eniten kritiikkiä sekä kotimaassa että esimerkiksi OECD:n piirissä. Suunnitelluilla voimavaraleikkauksilla jäämme tieteen tasossa pysyvästi jälkeen keskeisistä verrokkimaista.

Vielä voi päättää toisin. Hallitusohjelmassa perätään laatua ja vaikuttavuutta. Näitä ei voi saavuttaa kurjistamistoimilla.

Leikkauspuheen ja apatian lietsonnan sijaan yliopistot, tutkimus ja opiskelijat tarvitsevat tulevaisuuden uskoa. Innostus, motivaatio ja luovuus ovat merkittävässä roolissa yliopisto- ja tutkimustyössä. Nyt ne tuntuvat olevan kadoksissa.

Hallituksen kärkihankkeet eivät riitä. Yliopistoille ja tutkimukselle pitää tehdä tulevaisuuspaketti, jolla yliopistoille palautetaan kyky suoriutua perustehtävistään ja mahdollistetaan tutkimuksen laadun kehittäminen.

Tulevaisuuspaketti olisi merkittävä osoitus siitä, että hallitus hakee uutta alkua menestykselle koulutuksesta, osaamisesta ja tutkimuksesta.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Professoriliitto ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Tieteentekijöiden liitto ry
Yliopistojen ja tutkimusalan henkilöstöliitto YHL ry

Tämä vetoamus on lähetetty maanantaina 16.11.2015 keskeisille päättäjiille.

#yliopistovetoamus